

Fakulta sociálně ekonomická

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

T A
C R

Prezentující: PhDr. Miroslav Barták, Ph.D.

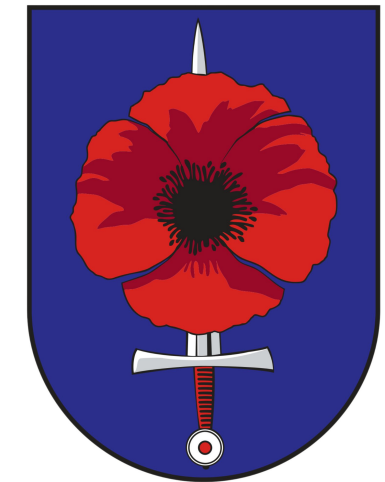
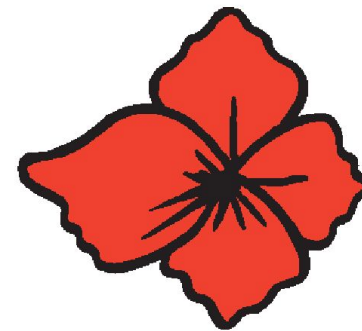
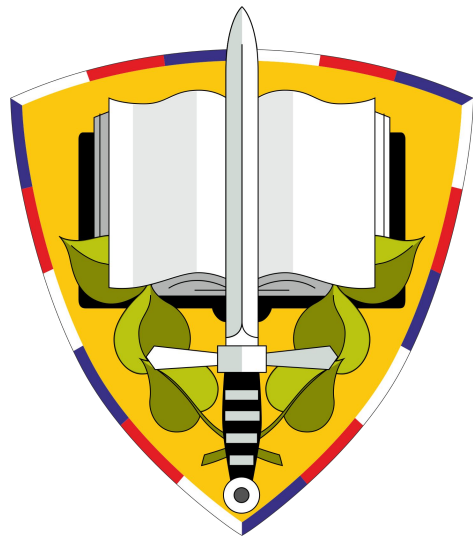
www.fse.ujep.cz

Projekt VETCARE

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Fakulta sociálně ekonomická

- Výzkumný projekt Univerzity J. E. Purkyně a Univerzity obrany
- Cílem vytvořit „na míru“ metodiku pro práci s válečnými veterány a veteránkami v kontextu českého systému péče
- Aplikačním garantem projektu je Ministerstvo obrany, Odbor pro válečné veterány a válečné hroby
- Výzkum: rozhovory s veterány, jejich rodinami a profesionály, kteří s nimi pracují, expertní posouzení



T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu SIGMA.

www.tacr.cz

Výzkum užitečný pro společnost.

Závěrečná konference v rámci projektu Koordinovaný model péče o novodobé válečné veterány v České republice, reg. č. TQ01000146 realizovaného v rámci první veřejné soutěže programu na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA, dílčího cíle 3 Technologické agentury České republiky.



Koordinovaný model péče o „novodobé“ válečné veterány

role Odboru pro válečné veterány a válečné hroby, odborných manažerů péče a podpory, kontaktních pracovníků Agentury pro podporu válečných veteránů, Armády ČR a nestátních neziskových organizací



Vývoj péče o válečné veterány

- Péče o válečné veterány prošla v posledních dvou letech zásadním a pozitivním vývojem (péče v gesci MO).
- Předěl ve struktuře válečných veteránů nastal kolem roku 2010 až 2014 (zásadní snížení počtu „druhoválečných veteránů“).
- Do roku 2022 péče o válečné veterány v České republice celkově stagnovala a nekorespondovala s vývojem péče o vojenský personál v dalších státech světa. Mimo jednotlivou pomoc prostřednictvím Komunitních center pro VV.
- Absence sociálních a dalších specifických programů (např. péče o duševní zdraví pro novodobé válečné veterány) a přímého kontaktu s válečnými veterány mimo činnou službu, vyjma druhoválečných.
- Absence péče a podpory pro rodiny válečných veteránů (včetně pozůstalých).

Věková struktura válečných veteránů



MUŽŮ
15 481

ŽEN
1 059

Věkové rozmezí	Počet osob
20 – 25 let	8
26 – 30 let	356
31 – 35 let	1019
36 – 40 let	1897
41 – 45 let	3830
46 – 50 let	3611
51 – 55 let	2610
56 – 60 let	1514
61 – 65 let	810
66 – 70 let	532
71 – 75 let	203
76 – 80 let	68
81 – 85 let	34
86 – 90 let	19
vice než 91 let	29
CELKEM	16 540



Vývoj péče o válečné veterány

- . V příštích letech lze očekávat dočasnou stagnaci počtu válečných veteránů (vzhledem k charakteru současných zahraničních operací).
- . V současné době je přibližně 16 600 válečných veteránů (z toho cca 8000 VZP, zbytek v civilu). Asi 1000 válečných veteránek z celkového počtu válečných veteránů. Asi 300 válečných veteránů nevojáků (PČR, civilisté).
- . Služba vojáka v zahraniční operaci je velmi náročná. Dotýká se snad všech oblastí lidského života – rodina, duševní zdraví, soukromí, odloučení od soukromého života (viz prezentace výsledků rozhovorů v odpolední části konference).
- . Služba s odloučením od rodiny a přátel, v zemích se zhoršenou bezpečností situací, v cizí zemi a v jiných klimatických podmínkách představuje pro člověka obrovskou zátěž.



Vývoj péče o válečné veterány

- Nový systém péče o válečné veterány Ministerstva obrany zahájen v roce 2023 na základě zahraničních zkušeností, sledování společenského vývoje a tehdy dostupných minimálních dat, které mělo MO k dispozici. Vznik tohoto systému byl reakcí na do té doby neexistující ucelený systém péče a podpory válečných veteránů.
- Systém péče a podpory je řízen Odborem péče o válečné veterány a válečné hroby.

•

Vývoj péče o válečné veterány

- Odborně je řízen státními zaměstnanci se sociálním vzděláním (sociální pracovníci a další pomáhající profese) a manažerů sociálních projektů, kteří jsou schopni je vytvářet, řídit a rozvíjet.
- Aktuálně **novelizován zákon č. 170/2002 Sb.** s novými finančními příspěvky a dalšími možnostmi péče - ubytovny, domov péče, zdravotní péči, dotační programy – zdravotní kompenzační pomůcky, doprava, vzdělávání, poradenství a ve spolupráci s ČSOL také péči o nejstarší válečné veterány.
- **Zřízení Agentury pro podporu válečných veteránů – srpen 2023, začala fungovat od 1. 1. 2024.**
- **Kontaktní „terénní“ péče.**

ODBOR PRO VÁLEČNÉ VETERÁNY A VÁLEČNÉ HROBY



Ředitelství odboru –
zajišťuje strategické
fungování.
Nastavuje koncepci
sociální politiky pro
válečné veterány a jejich
rodiny.

ODDĚLENÍ PÉČE A PODPORY



**Oddělení péče a
podpory** – zajišťuje
operativní úroveň řízení
péče a podpory o
válečné veterány.

*Státní správa a
samospráva*

Spolky na NNO

*Komunitní centra
pro válečné veterány /
Centa péče a podpory
pro válečné veterány.*

*Dotační programy
péče o válečné
veterány.*



VOJENSKÝ FOND SOLIDARITY



Pomáhá vojákům,
vojákům do 5 let po
odchozu z armády,
válečným veteránům,
a osobám blízkým,
kteří se dostali do
vážné životní situace,
kterou nedokáží
vlastními silami řešit.



AGENTURA PRO PODPORU VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ



KOMUNITNÍ
PRACOVNÍCI - VZP

HI. MĚSTO PRAHA

STŘEDOČESKÝ KRAJ

ÚSTECKÝ KRAJ

PLZEŇSKÝ KRAJ

KARLOVARSKÝ KRAJ

JIHOČESKÝ KRAJ

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

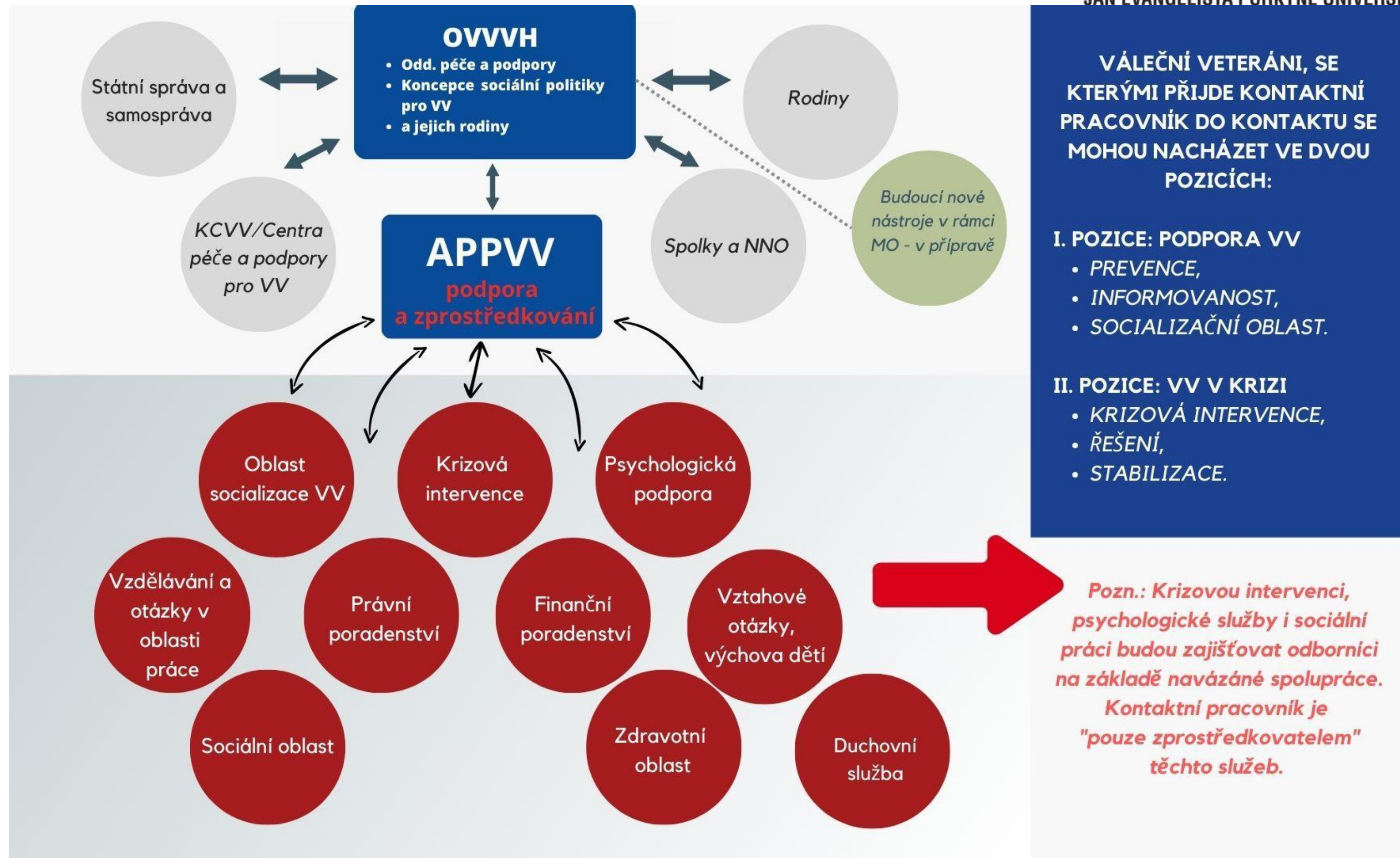
PARDUBICKÝ KRAJ

KRAJ VYSOČINA

OLOMOUCKÝ KRAJ

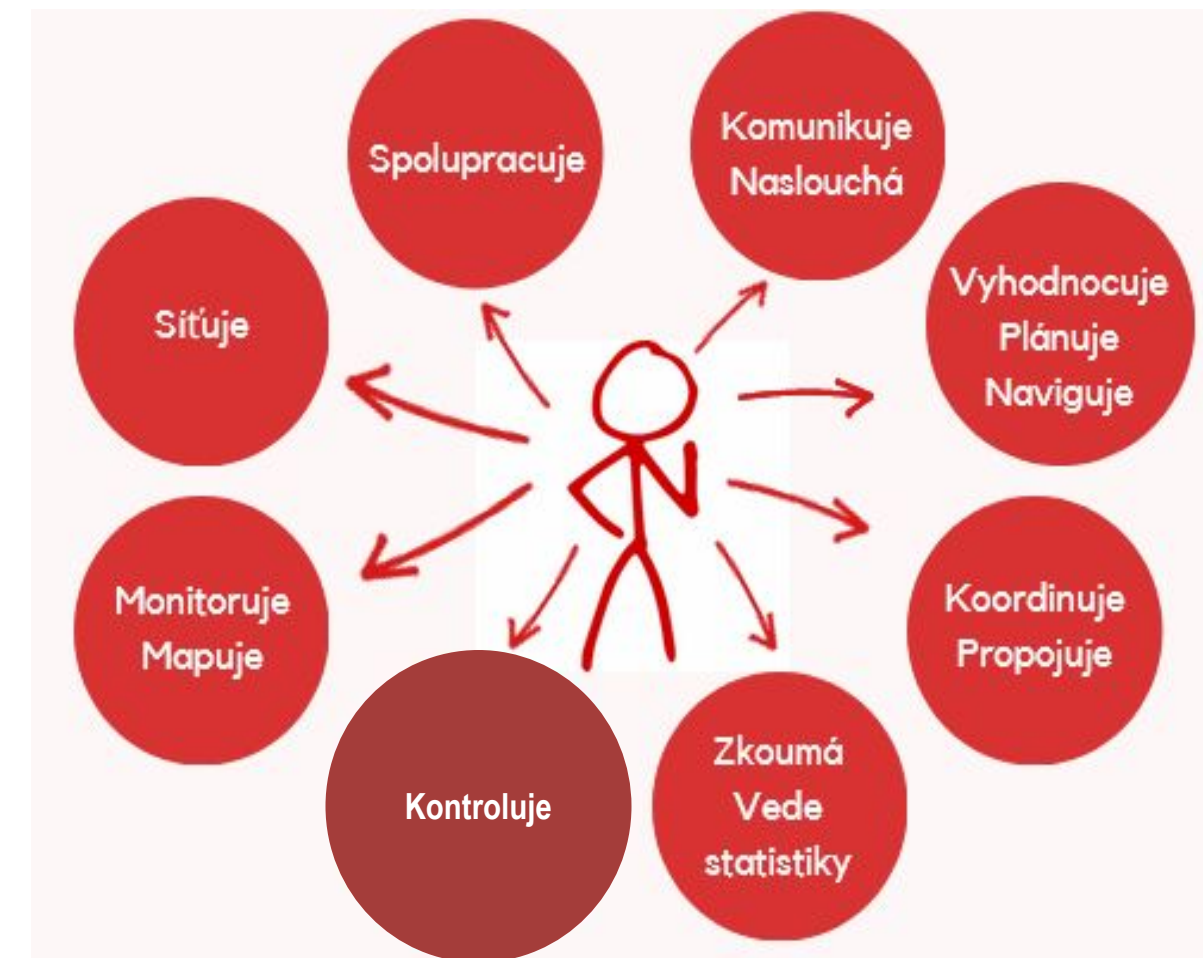
MORAVSKOSLEZSKÝ

Agentura pro podporu
válečných veteránů –
zajišťuje taktickou úroveň
fungování a to v úzké
spolupráci s odborníky z
odd. péče a podpory.



ROLE KONTAKTNÍHO PRACOVNÍKA

- Kontaktní pracovník (voják v činné službě/civilní zaměstnanec/dobrovolník) v roli koordinátora pomoci a podpory s orientací na klienta – komunitní péče.
- Koordinuje, podporuje a vede proces zajištění podpory pomoci tak, aby tyto různé formy propojil a vyřešil společně s klientem jeho obtížnou životní situaci, popř. jej podpořil v jeho životě.
- Monitoring regionu. Zmapování jeho potřeb či specifik z hlediska válečných veteránů – od územního celku obce až na úroveň kraje.
- Vytvoření spolupracující sítě odborníků - forma multidisciplinárního týmu, nalezení možností pro podporu socializace/akce, organizování volnočasových akcí – sport, grilování, koncerty atd.



„Stanete se pro své klienty důležitým mostem mezi problémy a jejich řešením. Ale také důvěrníkem, na kterého se budou moci obracet od nejzákladnějších otázek až po nejsložitější lidské problémy.“

GEOGRAFICKÉ ROZLOŽENÍ NVV a ORGANIZAČNÍ STRUKTURA APVV



2024
17
VOJÁKŮ

2025
34
VOJÁKŮ
3 OZ a dalších
16 DPP

ŘEDITELSTVÍ AGENTURY POD
OVVVH

SKUPINA 1
PRAHA, STŘEDOČESKÝ,
ÚSTECKÝ, LIBERECKÝ A
KARLOVARSKÝ KRAJ

SKUPINA 2
PLZEŇSKÝ A
JIHOČESKÝ KRAJ

SKUPINA 3
VYSOČINA, PARDUBICKÝ A
KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

SKUPINA 4
JIHOMORAVSKÝ A ZLÍNSKÝ
KRAJ

SKUPINA 5
OLOMOUCKÝ A
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

SKUPINA 1 (4433 veteránů) –

Praha (1051 veteránů), Středočeský kraj (1649 veteránů) Liberecký kraj (603 veteránů), Ústecký kraj (893 veteránů), Karlovarský kraj (237 veteránů)

SKUPINA 2 (2713 veteránů) –

Plzeňský kraj (888 veteránů), Jihočeský kraj (1825)

SKUPINA 3 (2976 veteránů) –

kraj Vysočina (1024 veteránů), Pardubický kraj (1299 veteránů), Královéhradecký kraj (650)

SKUPINA 4 (2378 veteránů) –

Jihomoravský kraj (1626), Zlínský kraj (752)

SKUPINA 5 (4090 veteránů)

Olomoucký kraj (2792), Moravskoslezský kraj (1298)

(zahraničí-7 veteránů)

Odborní manažeři péče

- **Profesionálové** se vzděláním v oboru sociální práce a dalších pomáhajících profesích a bohatými zkušenostmi z praxe.
- **Odborně řídí** realizaci péče o válečné veterány a vojenské důchodce. Řídí kontaktní pracovnice a pracovníky, zajišťují a kontrolují poskytování péče.
- **Vyhodnocuje dokumentaci** o poskytování péče a podpory, kterou kontaktní pracovníci vedou.



Odborní manažeři péče

- **Provádí sociální šetření**, které nemohou kontaktní pracovníci realizovat (kontaktní pracovníci tyto kontakty otevírají).
- **Nastavují** jednotlivé kroky při řešení nepříznivé sociální situace válečných veteránek a veteránů.
- **Úzce spolupracují** s kontaktními pracovníci a pracovníky.
- **V případě potřeby zprostředkovávají** komunikaci mezi kontaktními pracovníky a úřady, sociálními pracovníky, pomáhajícími organizacemi.

Odborní manažeři péče

- **Do kompetencí oddělení** patří realizace péče o válečné veterány prostřednictvím naplňování ustanovení zákona č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, spolupráce se spolky a dalšími neziskovými organizacemi se zaměřením na péči o válečné veterány, zajištění vzdělávacích a propagačních programů a akcí zaměřených na oblast péče o válečné veterány a zpracovávání podkladů pro poskytnutí prostředků z Vojenského fondu solidarity.

Agentura pro podporu válečných veteránů

- Agentura pro podporu válečných veteránů – kontaktní pracovníci péče o válečné veterány.
- Aktuálně rozdělení do 5 skupin, které pokrývají území celé republiky.
- Veteránům jsou schopni nabídnout pomoc a podporu všude tam, kde je potřeba a neváhají za nimi vyrazit do terénu nebo na odpovídající úřad či předem sjednané místo.



Agentura pro podporu válečných veteránů

- Klientům z řad válečných veteránů a jejich rodin pomáhají s řešením problémů ve zdravotní, rodinné a sociální oblasti. Jsou schopni nasměrovat je k vyřízení dávek, pomohou sjednat zdravotní a kompenzační pomůcky, právní poradenství i psychologickou pomoc.
- Aktivně monitorují potřeby válečných veteránů.
- Jsou proškolenými kontaktními pracovníky Vojenského fondu solidarity a pomohou s přípravou podnětů a poskytují podporu v průběhu vyřízení žádosti.



Agentura pro podporu válečných veteránů

- . Podílejí se na organizaci komunitních aktivit a vzájemných setkávání. Paralelně s tím budují intenzivní síť spolupráce s krajskými úřady, městskými a obecními úřady, obcemi s rozšířenou působností, neziskovými organizacemi a odborníky tak, aby péče o válečné veterány byla co nejkomplexnější a maximálně účinná.



Duchovní služba v AČR

- **Duchovní služba má za úkol zejména:**
- podporovat velitele všech stupňů v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance;
- **nabízet pomoc při řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu Ministerstva obrany;**
- Péči a podporu poskytují vojákům z povolání, válečným veteránům a jejich rodinám jednotlivě.

Další spolupráce v rámci AČR

- **Psychologové AČR (dříve psychologická služba) – zásadně negativní dopad změn v rámci nové reorganizace psychologické služby k 1.7.2025.**
- Omezený počet psychologů vzhledem k velikosti cílové skupiny a dílčím informacím o duševním zdraví válečných veteránů, nedostupnost psychologické péče pro veterány je do budoucna zásadním problémem.
- Dalším negativním rozhodnutím bylo zrušení telefonní „Vojenské linky psychologické pomoci“, která jediná plnila funkci okamžité pomocné ruky.
- Celkově zásah do psychologické pomoci pro válečné veterány měl negativní vliv na nově zaváděnou péči a její dostupnost.



Další spolupráce v rámci AČR

- **Humanitní služba** – stagnující segment „péče“ o personál celkově, který zásadním způsobem negativně ovlivňuje péči o VV, kde chybí zásadní aktivity při přechodu do civilního prostředí.
- Neexistující souvislá liniová péče o personál (VZP) ve službě i při odchodu z armády do civilu.

Další spolupráce v rámci AČR

- . **Agentura personalistiky** – statistická data odchodovosti VZP – válečných veteránů
- . **Vojenské nemocnice** (psychologická a psychiatrická pracoviště)
- . **VLRZ** – zařízení, stránka s benefity
- . **VHÚ**

Spolky

- Nestátní neziskové organizace, často s dlouhou tradicí, nezávislé na MO. Vzájemně a/nebo veřejně prospěšné.
- Využívají podpory, kterou nabízí dotační programy MO.
- Z podstaty svého fungování se zabývají různými oblastmi podpory válečných veteránů, jakými jsou připomínání válečných veteránů, ale také vytváření pocitu komunity válečných veteránů, realizace různých aktivit ve prospěch válečných veteránů.
- Omezená kapacita odborné péče.
- Důležitá role v rámci systému, nicméně nemohou zajistit komplexní a koordinovanou péči o válečné veterány.



Výhled do budoucna

- **Dokončit návrh koncepce**, projít mezirezortním připomínkovým řízením, schválit dokument na úrovni MO, nastavit systém pravidelné aktualizace, vytvořit plán implementace.
- Finalizovat návrh IS včetně datového modelu a uživatelských rolí, zajistit testování prototypu, provést školení uživatelů, připravit provozní dokumentaci, spustit ostrý provoz a zajistit podporu.



Výhled do budoucna

- . Vytvořit návrh etického kodexu ve spolupráci s odborníky a AČR. Konzultovat s cílovou skupinou (VV), schválit dokument a zajistit jeho zavedení prostřednictvím školení a supervizních procesů.
- . Vyčlenit stabilní finanční prostředky, vytvořit plán supervizí, vybrat kvalifikované supervizory ve výběrovém řízení, zajistit koordinaci a evaluaci efektivity supervizí.



Výhled do budoucna

- . Zpracovat návrh systému specializovaných programů péče o válečné veterány (psychická podpora, rodina, komunita, přechod do civilu).
- . Pilotně ověřit alespoň tři tematické programy: Psychická odolnost a prevence PTSD, Rodina a vztahy veterána, Komunitní a mezigenerační soudržnost.



Výhled do budoucna

- . Zapojit odborníky z oblasti psychologie, sociální práce, duchovní služby a neziskových organizací.
- . Zajistit koordinaci a metodické vedení programů v rámci resortu. Vyhodnocovat dopady programů a sdílet příklady dobré praxe.
- . Ve spolupráci se spolky a odbornými partnery zajistit vývoj a provoz mobilní aplikace pro válečné veterány.
- . **Od 1. ledna 2026 rozšíření o 6. skupinu podpory a péče v regionech Karlovy Vary, Ústí nad Labem a Liberec.**



Děkuji za pozornost

miroslav.bartak@ujep.cz



@fseujep



Fakulta sociálně ekonomická



FSE UJEP